

Warszawa, 01 marzec 2018 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

SSOzs.000.5/18

Pani

Teresa Hałas

Przewodnicząca

NSZZ RI „Solidarność”

Ul. Marszałkowska 84/92, lok. 119

00-514 Warszawa

W związku z przekazaniem z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w dniu 12 lutego 2018 r. pismem w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o rentach strukturalnych w rolnictwie oraz o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uprzejmie informuję, co następuje:

Odnosząc się do zaproponowanej przez Państwa zmiany ustawy o rentach strukturalnych w rolnictwie, należy zaznaczyć, że ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) ma charakter wygasający. O tzw. wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Ustawa obniżająca wiek emerytalny jest zgodna ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Przedłużenie funkcjonowania w ubezpieczeniu społecznym rolników świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej zburzyłoby koncepcję Rządu mającą na celu wprowadzenie jednolitych powszechnych zasad dotyczących wieku przechodzenia na emeryturę. Ponadto mając na

uwadze znaczne koszty związane z przywróceniem od 1 października 2017 r. niższego wieku emerytalnego, wygaszanie preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę dla rolników po 31 grudnia 2017 r. pozytywnie wpłynie na poprawę sytuacji finansowej Funduszu Emerytalno-Rentowego, z którego wypłacane są emerytury i renty rolnicze. Nie można bowiem zapominać, że obecnie wypłata emerytur i rent rolniczych z Funduszu Emerytalno-Rentowego pokrywana jest w około 90% z dotacji budżetowej.

Renty strukturalne do których odnosi się projekt ustawy, funkcjonowały jako mechanizm zmierzający do stymulowania poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych w Polsce, w okresie przedakcesyjnym. Zgodnie z przepisami tej ustawy ostateczny termin składania wniosków o przyznanie rent strukturalnych upłynął z dniem 31 grudnia 2003 r., przed przystąpieniem do UE. Świadczenia na podstawie tej ustawy były finansowane w całości z budżetu państwa, a instytucją zajmującą się obsługą tych rozwiązań była Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Środkiem realizacji celu w postaci stymulowania poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych, było określenie wymogów obszarowych stawianych zarówno gospodarstwu likwidowanemu jak i gospodarstwu do którego grunty miały być transferowane.

Niemniej jednak po doświadczeniach z wdrażaniem tego mechanizmu, nie znajduję uzasadnienia do ponownego jego uruchamiania. Jest to tym bardziej uzasadnione, że w przedstawionym przez Państwa projekcie nie zostały określone skutki tego rozwiązania dla budżetu państwa, które mogą być znaczące. Wprawdzie w projekcie zaproponowano obniżenie renty strukturalnej z półtorakrotności najniższej emerytury do wysokości najniższej emerytury, ale jednocześnie rozluźniono znacznie wymogi określone w ustawie co do możliwości nabycia tego świadczenia.

Odnosząc się do propozycji zmiany przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 r. poz. 2336), których istota sprowadza się do rezygnacji z wymogu zaprzestania działalności rolniczej w celu wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych rolniczych w pełnej wysokości, wyjaśniam poniżej.

Zgodnie z przepisami o ubezpieczeniu społecznym rolników, prawo do emerytury rolniczej przysługuje po osiągnięciu wieku emerytalnego i po udokumentowaniu wymaganego stażu ubezpieczeniowego rolniczego. Z kolei renta rolnicza jest uzależniona od posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia społecznego rolników oraz stwierdzonej trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i od podlegania ubezpieczeniu w okresie, w którym powstała niezdolność do pracy lub nie wcześniej niż 18 miesięcy przed dniem powstania niezdolności.

Zarówno emerytura rolnicza jak i renta rolnicza składają się z dwóch części: części składkowej i części uzupełniającej. Część składkowa stanowi część ubezpieczeniową świadczenia emerytalnego. Jej wysokość uzależniona jest od długości stażu ubezpieczeniowego i wysokości emerytury podstawowej. Część składkowa emerytury rolniczej wypłacana jest zawsze – niezależnie od prowadzenia, bądź nie, działalności rolniczej.

Część składkowa jest niska ze względu na to, że jest pochodną opłacanych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, które z kolei są dostosowane do możliwości finansowych rolników. Ze względu na ograniczoną wysokość części składkowej, ww. ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje uzupełnienie emerytury i renty rolniczej o część uzupełniającą. Wysokość części uzupełniającej, wynosi od 85% do 95% emerytury podstawowej. Warunkiem wypłaty części uzupełniającej świadczenia emerytalno-rentowego rolniczego, finansowanej w całości z budżetu państwa, a więc będącej *de facto* emeryturą państwową jest zaprzestanie

prowadzenia działalności rolniczej w myśl przepisów ww. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, co często łączy się z przekazaniem gospodarstwa rolnego, aby nie przerywać prowadzonej w nim działalności rolniczej. W ten sposób państwo finansuje jeden z instrumentów polityki rolnej – stymulowanie wymiany pokoleniowej wśród właścicieli gospodarstw rolnych. Zatem z zasady część uzupełniająca jest to państwowa rekompensata za zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej i pełni dodatkowo rolę instrumentu polityki rolnej, wspierającego wymianę pokoleniową w rolnictwie, jeżeli dojdzie do przekazania gospodarstwa rolnego.

Jest to bez wątpienia najistotniejszy mechanizm uzasadniający dalsze funkcjonowanie odrębnych uregulowań w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników i rezygnacja z niego spowoduje znaczącą degradację znaczenia odrębnych rozwiązań dla rolników w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Z kolei pozostawienie tych rozwiązań w obecnej postaci, pozwala na kojarzenie celów rozwojowych z niezbędnym zakresem zabezpieczenia, a odmiennosc w sposobie finansowania emerytur rolniczych i pracowniczych, uzasadnia utrzymanie różnic w odniesieniu do wypłaty świadczeń emerytalnych z ZUS i z KRUS.

W świetle powyższych wyjaśnień, nie znajdują uzasadnienia dla proponowanych zmian.

Do wiadomości:

Pan Michał Dworczyk

Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

(dot. pisma z dnia 12.02.2018 r.,

SPRM.217.11.2.2018.JG)

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel